

Afsprakendocument Natuurmonitoring Gelderland

versie 12 november 2019

Aanleiding en doel

Vanaf 2012, bij de start van de SNL-monitoring, werken natuur beherende organisaties en provincies samen aan de monitoring van de natuur in Gelderland. Het wat en hoe van de monitoring is voor een belangrijk deel vastgelegd in de landelijke Werkwijze Monitoring en beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000 (WMBN). In het Monitoringsoverleg Gelderland overleggen beheerders en provincie over hoe zij in Gelderland invulling geven aan de monitoring binnen de kaders uit de WMBN. In de loop der jaren zijn in dit overleg formele en informele procedures, werkwijzen en afspraken gemaakt tussen de betrokkenen. In dit document leggen de betrokken partijen deze afspraken gezamenlijk vast.

Dit Afsprakendocument is enerzijds een naslagwerk: wat hadden we ook al weer afgesproken, hoe zouden we het doen? Maar op basis van dit document kunnen partijen elkaar ook aanspreken: op basis van onze afspraken verwacht ik van jou.... Dit document is een levend document. Op basis van ervaringen en nieuwe ontwikkelingen zullen nieuwe werkwijzen ontstaan. Deze zullen aan het document worden toegevoegd.

Dit Afsprakendocument wordt niet formeel vastgesteld. Over onderdelen van het document kunnen wel afspraken formeel worden vastgelegd. Bijvoorbeeld in SNL-contracten.

Vanuit vele doelen, belangen en interesses vindt natuurmonitoring plaats. Dit document gaat echter alleen over de monitoring zoals beschreven in de WMBN: de monitoring van de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL), het Programma aanpak stikstof (PAS) en Natura 2000.

Organisaties

Dit document heeft betrekking op de samenwerking, werkwijze en afspraken van Provincie Gelderland met de natuur beherende organisaties die bij dit overleg zijn aangesloten:

- Staatsbosbeheer
- Natuurmonumenten
- Het Geldersch Landschap en Kastelen
- Bosgroep Midden Nederland
- Natuurcollectief VALA
- Kroondomein het Loo
- Nationaal Park Hoge Veluwe.

SNL-monitoring

In de Subsidieregeling Natuur en landschap (SNL) is geregeld dat in natuurterreinen waarvoor een beheerder subsidie voor het natuurbeheer ontvangt op basis van deze regeling, natuurmonitoring moet plaatsvinden. Wat moet worden gemonitord, hoe moet worden gemonitord en met wat voor frequentie is vastgelegd in de WMBN.

De Gelderse werkwijze:

1. Methodiek conform WMBN, met Gelderse invulling
In Gelderland wordt de SNL monitoring uitgevoerd conform de WMBN. In overleg kunnen partijen besluiten af te wijken van, nadere afspraken maken over of een Gelderse invulling geven aan de WMBN. De afspraken hierover worden vastgelegd in de bijlage van dit afsprakendocument. De provincie is verantwoordelijk voor het actueel houden van dit afsprakendocument.
2. SNL-monitoringssubsidie
Via de SNL zorgt de provincie voor de financiering van de SNL-monitoring. Beheerders die via de SNL subsidie voor de monitoring ontvangen zijn verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de monitoring. Op terreinen met SNL-beheersubsidie maar zonder SNL-monitoringssubsidie zorgt de provincie voor de SNL-monitoring.
3. Planning van de monitoring

Als richtlijn houden partijen voor de SNL-monitoring de planning conform de kaart Rapportage jaren Gelderland aan. Dit betekent dat partijen er voor zorgen dat monitoring plaats heeft gevonden uiterlijk in het jaar voorafgaand aan het rapportage jaar en de laatste monitoringsronde niet langer dan zes jaar (twaalf voor vegetatiekarteringen en vogels in bos en drie voor vogels in weidevogelgebieden) geleden heeft plaatsgevonden. In overleg met de provincie kan hier van afgeweken worden.

NPHV en Kroondomein hebben een eigen planning waarmee ze invulling geven aan de in de WMBN afgesproken monitoringsfrequentie.

4. Samenwerking in de monitoring

Partijen kunnen onderling afspraken maken over samenwerking bij de opdrachtverlening of uitvoering van de monitoring. Partijen zijn ieder zelf hiervoor verantwoordelijk. De hierna genoemde web-applicatie kan hierbij behulpzaam zijn.

5. Webapp-monitoringsvoortgang en opgave

De provincie, in overleg met terreinbeheerders, ontwikkelt en beheert een web-applicatie waarin voor partijen inzichtelijk is:

- a. de (uiterste) planning van de monitoring op basis van rapportage jaren uitgesplitst per beheerder en per SNL-monitoringsaspect.
- b. de uitgevoerde monitoring uitgesplitst naar aspect en beheerder, voor zover terug geleverd aan de provincie.

6. Opslag monitoringsdata in databanken

Partijen zorgen er voor dat de monitoringdata uiterlijk op 1 mei na afloop van het monitoringsjaar zijn opgeslagen in de daarvoor afgesproken databanken. Wanneer de datum van 1 mei niet wordt gehaald melden partijen dit bij de provincie.

Flora en fauna gegevens worden opgeslagen in de NDFF, vegetatiekaarten (en bijbehorende rapporten) in de NDVH (zodra operationeel). Nationaal Park Hoge Veluwe levert SNL data van soortenkarteringen aan de provincie, de provincie zet die data in de NDFF.

Voor structuurkarteringen is er geen eigen databank beschikbaar. Wanneer structuurgegevens gekoppeld zijn aan een vegetatiekartering worden deze in de NDVH opgeslagen. Structuurgegevens die los worden verzameld worden aan de Provincie beschikbaar gesteld in nader af te spreken format. De provincie stelt in overleg met beheerders hiervoor een voorstel op.

Partijen zorgen dat de SNL-monitoringsgegevens onder SNL-protocol worden opgeslagen in de databanken.

Voor zover deze afspraken afwijken van afspraken uit de WMBN leggen beheerders en provincie deze afspraken vast in het SNL-contract 2020-2025 en maken in dat kader eventueel afspraken over de financiering.

7. Overzicht uitgevoerde monitoring

Terreinbeheerders leveren jaarlijks uiterlijk 1 mei aan de provincie een overzicht van in het voorafgaande jaar uitgevoerde SNL-monitoring waarin is aangegeven wat (welke aspecten: vegetatie, planten, broedvogels, insecten, structuur) is gedaan, waar dat is gedaan (naam gebieden, vlakken en waar de data zijn opgeslagen. Wanneer de datum van 1 mei niet wordt gehaald melden partijen dit bij de provincie.

Het overzicht wordt door terreinbeheerders geleverd in de vorm van een GIS-bestand met daarin opgenomen relevante informatie. De gegevens worden aangeleverd conform een nog door de provincie, in overleg met beheerders, op te stellen Gegevens Leverings Protocol-SNL Gelderland (GLP-SNL).

8. Terreinbeheerders en provincie leggen de afspraken vast in het SNL-contract 2020-2025 en maken in dit kader eventueel afspraken over de financiering. Inventarisatierapporten

Terreinbeheerders leveren jaarlijks uiterlijk 1 mei aan de provincie de bij een inventarisatie/kartering opgeleverde rapporten (indien opgesteld), voor zover deze niet zijn opgeslagen in de NDVH. De provincie zorgt voor opslag van deze rapporten.

Terreinbeheerders en provincie leggen deze afspraak vast in het SNL-contract 2020-2025 en maken in dit kader eventueel afspraken over de financiering.

9. Monitoringsoverleg Gelderland

De provincie organiseert minimaal twee keer per jaar een monitoringsoverleg waarin afstemming, voortgang, ontwikkelingen en knelpunten met betrekking tot de SNL-monitoring aan de orde komen.

10. Beoordeling natuurkwaliteit beoordelingsgebieden

De provincie voert niet standaard de in de WMBN aangegeven zes jaarlijkse beoordeling van de natuurkwaliteit per beoordelingsgebied uit. Het goede gesprek tussen provincie en beheerder(s) zal in Gelderland niet op basis van deze beoordeling plaatsvinden. Het gesprek tussen provincie en beheerders heeft in Gelderland geen vaste vorm. Het gesprek zal op initiatief van provincie of beheerder(s) opgepakt worden. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van gemeenschappelijke deelname aan (interne) kwaliteitsbeoordelingen of het gezamenlijk oppakken van een thema (bv het lopende N12.02 project).

PAS-procesmonitoring

1. Uitvoering PAS procesmonitoring

De provincie is verantwoordelijk voor de procesmonitoring in het kader van de voormalige PAS. De provincie organiseert en financiert deze monitoring. In overleg met de terreinbeheerders heeft de provincie meetplannen voor de PAS-procesmonitoring opgesteld. De provincie zorgt, indien nodig, voor actualisering van deze meetplannen. Terreinbeheerders kunnen op vrijwillige basis bijdragen aan de uitvoering van de meetplannen. Via subsidie of opdrachtverlening kan de provincie hierover afspraken maken met terreinbeheerders.

Terreinbeheerders verlenen toestemming voor de uitvoering van de PAS-procesmonitoring op door hun beheerde terreinen. Terreinbeheerders kunnen voorwaarden stellen aan de uitvoering.

2. Beoordeling van de monitoringsresultaten.

De provincie is verantwoordelijk voor de beoordeling van de monitoringsdata afkomstig uit de PAS procesmonitoring en de rapportage hierover. De provincie kan de terreinbeheerders raadplegen bij de interpretatie van de monitoringsdata.

3. Rapportage uitgevoerde PAS maatregelen

Ten behoeve van de monitoring en evaluatie is het essentieel dat de provincie beschikt over de juiste gegevens over de uitvoering van de PAS maatregelen. Hiertoe leveren terreinbeheerders (en andere partijen die PAS maatregelen uitvoeren) jaarlijks uiterlijk 1 april aan de provincie een overzicht van in het voorafgaande jaar onder hun verantwoordelijkheid uitgevoerde PAS maatregelen. Dit overzicht wordt geleverd in de vorm van een GIS-bestand met daarin opgenomen relevante informatie. De gegevens worden aangeleverd conform een door de provincie, in overleg met beheerders, opgesteld Gegevens Leverings Protocol-uitgevoerde PAS/Natura 2000 maatregelen. Wanneer beheerders voor het leveren van deze gegevens extra kosten moeten maken stelt de provincie hiervoor PAS middelen beschikbaar.

PAS-veldbezoeken

1. Organisatie PAS veldbezoeken

De provincie is verantwoordelijk voor de organisatie van de jaarlijkse veldbezoeken in de PAS gebieden. De provincie stemt de datum en het programma van het veldbezoek af met de betreffende terreinbeheerder(s). De terreinbeheerder zorgt tijdens het veldbezoek voor de aanwezigheid van terreinbeheer- en ecologische kennis. Voor de PAS gebieden Rijntakken en Veluwe is in ieder geval de beherende partij aanwezig van de te bezoeken terreinen en de beheerders die een substantieel oppervlak in beheer hebben van de te bezoeken stikstofgevoelige habitattypen.

Wanneer de terreinbeheerders voor de PAS-veldbezoeken extra kosten moeten maken stelt de provincie hiervoor PAS middelen beschikbaar.

2. Verslag veldbezoek

De provincie zorgt voor de verslaglegging van het veldbezoek. De provincie stelt een concept verslag op. Terreinbeheerder zorgt voor een vlotte reactie op dit verslag. Terreinbeheerder en provincie ondertekenen samen het definitieve verslag waarover beide partijen overeenstemming hebben. De provincie dient het verslag in bij het PAS-bureau.

Natura 2000 monitoring

De provincie is verantwoordelijk voor de monitoring die nodig is voor de evaluatie van de Natura 2000 doelen in de Natura 2000 gebieden. Deze monitoring heeft zowel betrekking op de aangewezen soorten als op de habitattypen. Om een habitatypekaart op te stellen of te actualiseren maakt de provincie gebruik van SNL-vegetatiekarteringen. Ten behoeve van de bruikbaarheid van een vegetatiekartering voor het opstellen van een habitattypenkaart kan het nodig zijn dat de inhoud van een vegetatiekartering of de begrenzing van een te karteren gebied af te stemmen op de informatie die nodig is voor een habitattypenkaart. Ten behoeve van deze afstemming informeren terreinbeheerders tijdig, ruim voor de opdrachtverlening, de provincie over voorgenomen vegetatiekarteringen in Natura 2000 gebieden. De provincie zal indien door haar gewenst, het initiatief nemen om met betreffende terreinbeheerders afspraken te maken over een (gezamenlijke) opdracht voor een adequate vegetatiekartering.

Wanneer de kosten van een vegetatiekartering door aanvullende Natura 2000-wensen hoger zullen uitkomen dan een 'normale' SNL kartering zal de provincie, na voorafgaande afstemming, de meerkosten dragen.

Terreinbeheerders verlenen toestemming voor de uitvoering van de Natura 2000 monitoring op door hun beheerde terreinen. Terreinbeheerders kunnen voorwaarden stellen aan de uitvoering.

Bijlage

In Gelderland wordt de SNL monitoring uitgevoerd conform de WMBN. In overleg kunnen partijen besluiten af te wijken van, nadere afspraken maken over of een Gelderse invulling geven aan de WMBN. De afspraken hierover worden vastgelegd in deze bijlage. De provincie is verantwoordelijk voor het actueel houden van dit afspraken document.

SNL-monitoring wanneer beheertype in veld afwijkt van beheertype SNL-contract

De veldsituatie is leidend voor de uit te voeren monitoring. Wanneer een beheerder aanloopt tegen een plannings- of budgettaire knelpunt door 'niet verwachte' monitoringsopgave door afwijkende veldsituatie, neemt de beheerder contact op met de provincie om te zoeken naar een oplossing. Naar verwachting zal dit vooral bij kleine beheerders spelen omdat 'uitmiddeling' in grotere monitoringsopgave lastig is. Ook voor grotere terreinbeheerders kan het tot onverwachte extra kosten leiden in geval van recent nieuw ingerichte terreinen.